

פרק 6 - חינוך והשכלה

מקורות והגדרות

כללי: כל נתוני התלמידים שמובאים בפרק זה מבוססים על עיבוד קובץ התלמידים העירוני, מעודכן לחודש נובמבר 2015.

לוח 1: גני ילדים, בתי-ספר יסודיים ועל-יסודיים - ע'//מינהל החינוך, התרבות והספורט

- מקור הנתונים לגבי המוסדות**
- בתי-ספר על-תיכוניים וחינוך גבוה (אוניברסיטה ומכללות אקדמיות) - למ"ס.
 - ישיבות - משרד החינוך.
 - מעונות ילדים - הנהלת הארגונים: "נעמ"ת", "ויצ"ו" ו"אמונה".
 - בתי"ס פרטיים - הנהלות בתי-הספר.

הלוח מרכז את נתוני כלל מערכת החינוך בעיר בעשורים האחרונים, החל בשנת 1970. בשנים מסוימות חלו שינויים בהגדרות של המוסדות ושל דרגי החינוך, לכן יש לשים לב להשוואה בין השנים:

- בתי ספר יסודיים**
- בשנים תשל"א ותשמ"א (1970/71 ו-1980/81), הנתונים כוללים את מוסדות החינוך היסודי של כיתות א'-ח' ואת המוסדות לנערים עובדים (כיתות ה'-ח').
 - משנת תשנ"א (1990/91) ואילך הנתונים כוללים רק את מוסדות החינוך היסודי של כיתות א'-ו'.

- בתי ספר על-יסודיים**
- בשנת תשל"א (1970/71) הנתונים כוללים את הכיתות ז'-ט', את בתי-הספר התיכוניים, את מוסדות החינוך העל-יסודיים ללימודי ערב ואת מוסדות החינוך המקצועי (ט'-י"ב+) העירוניים בלבד.
 - בשנת תשמ"א (1980/81) הנתונים כוללים את חטיבות הביניים (ז'-ט'), את בתי הספר העל-יסודיים ואת מוסדות החינוך המקצועי (ט'-י"ב+) העירוניים בלבד.
 - משנת תשס"א (2000/01) ואילך הנתונים כוללים את חטיבות הביניים (ז'-ט') ואת בתי הספר העל-יסודיים השש-שנתיים (ז'-י"ב+) וכן כל מוסד שמעניק חינוך על-יסודי בין אם הוא עירוני, פרטי או אחר (משותף, חרדי וכו').

בשנת תשס"ו (2005/06), הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ערכה שינויים באופן הדיווח של נתוני המכללות המוכרות המעניקות תואר ראשון ושני. עד לשנה זו נכללו הנתונים של הסטודנטים והתארים של המכללות בעיר תל-אביב-יפו יחד עם הנתונים של החינוך העל-תיכוני. היות שהתארים האקדמיים של המכללות האקדמיות אינם שונים מהתארים האוניברסיטאיים, הוחלט להציג את הנתונים של המכללות האקדמיות, שמעניקות תואר ראשון ושני מוכר, בנפרד מנתוני המוסדות העל-תיכוניים, שאינם מעניקים תארים אקדמיים מוכרים. בעקבות שינוי זה יש להיזהר בהשוואת הנתונים של שנתון 2007 ואילך לנתונים מקבילים משנתונים קודמים.

הנתונים על המכללות האקדמיות בעיר מתייחסים לסטודנטים הלומדים במוסדות הבאים:

א. מכללות אקדמיות:

- המכללה האקדמית ת"א-יפו
- המכללה האקדמית להנדסה בת"א

ב. מכללות לחינוך:

- מכללת לוינסקי לחינוך - כולל המדרשה למוסיקה
- מכללת סמינר הקיבוצים
- מכללת הוראת הטכנולוגיה (מיסודה של המכללה למינהל, התאחדה עם מכללת סמינר הקיבוצים)

לוח 2: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט, המרכז למחקר כלכלי וחברתי

בשנתון 2011 מס' 50, בוצעו שינויים בלוח זה. הלוח במתכונתו החדשה מרכז את נתוני מערכת החינוך העירונית החל בשנת תשכ"ו (1965/66), ומציג את הנתונים בדילוג של חמש שנים. יש לשים לב שהחל בשנת תשס"ו (2005/06) הנתונים כוללים גם את החינוך המשותף (ראה להלן). בשנתון 2015 מס' 54 הוחלט להציג רק את מספר כיתות הגן ללא מספר מוסדות הגנים. כמו כן, יש לשים לב שלוח 1 מציג את כל מערכת החינוך (ולא רק את החינוך העירוני ו/או המשותף, כפי שמוצג בלוח 2).

מוסדות עירוניים ומשותפים כולל חינוך מוכר שאינו רשמי (מוכש"ר)

- עד תשס"ב (2011/12) הנתונים לגבי החינוך העל-יסודי כללו רק בתי-ספר עירוניים. החל בתשס"ג (2012/13) הנתונים על החינוך העל-יסודי כוללים גם בתי-ספר משותפים (בבעלות עירונית ובעלות פרטית/אחרת). החל בתשס"ע (2009/10) בחינוך היסודי נכללים גם מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי - מוסדות חינוך דתיים/חרדיים המקבלים תקציבים עירוניים.

גני ילדים

- נכללים רק גני ילדים עירוניים (ללא גנים מהזרם המוכש"ר), אשר בהם לומדים ילדים בגיל חובה - 5, גיל טרום חובה - 4 וגיל טרום-טרום חובה - 3.

דרגת הכיתה

- ברוב בתי-הספר היסודיים בעיר יש 6 דרגות כיתה (א'-ו'), אך ישנם גם בתי-ספר עם 8 דרגות כיתה (א'-ח'). באופן תקין מתקבלים בגיל 6 לדרגת כיתה א'.

- רוב בתי-הספר העל-יסודיים בעיר הם שש-שנתיים וכוללים כיתות ז'-י"ב, אך ישנם גם בתי-ספר שלוש שנתיים, הכוללים כיתות י"ב וגם בתי-ספר ארבע-שנתיים, הכוללים כיתות ט'-י"ב. חלק מבתי-הספר העל-יסודיים כוללים גם כיתות י"ג ו-י"ד.

- בבתי מדרש למורים וגננות יש 3-4 דרגות כיתה.

כיתת חינוך מיוחד

- כיתה מיוחדת בבית-ספר רגיל, בה לומדים תלמידים שיש להם פיגור לימודי ניכר ו/או הפרעות התנהגות משמעותיות.

פיקוח

- ממלכתי עברי (מ"מ)
- ממלכתי דתי (ממ"ד)
- ממלכתי ערבי
- עצמאי (חרדי)

לוחות 3, 5-18: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט, המרכז למחקר כלכלי וחברתי

לוח 4: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט, שפ"ח (השירות הפסיכולוגי חינוכי)

לוחות 19-20: משרד החינוך והתרבות

נתונים על מספר הניגשים ואחוז הזכאים לתעודת בגרות מתוך אתר האינטרנט של משרד החינוך, מתייחסים לתלמידי י"ב לאחר מבחני הבגרות מועד ב', בשנה הרלוונטית.

לוחות 21-28: הלמ"ס

עד שנת תשע"ג (2012/13), הגדרת החינוך העל-תיכוני הייתה: לימודים לקראת תעודה (לא אקדמית) הניתנים במוסד על-תיכוני מוכר, כאשר תנאי הקבלה הם השכלה תיכונית מלאה (12 שנות לימוד או 11 שנות לימוד בצירוף מכינה). משך הלימודים הוא 1,000 שעות לפחות - לא כולל תלמידי הוראה ותלמידי כיתות י"ג-י"ד.

החל בשנת תשע"ג (2012/13) ההגדרה הזו הותאמה להגדרת ה-OECD, קרי בחינוך העל-תיכוני נכללים רק לימודים שמתמקדים במיומנויות מעשיות, טכניות או מקצועיות שנועדו לאפשר השתלבות ישירה בשוק העבודה.

לוח 29: הלמ"ס, סקר כוח אדם שנתי

הנתונים בנוגע להשכלת תושבי העיר המוצגים מבוססים על סקרי כוח אדם שוטפים שמבצעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.